

A Nemzeti Közszerológati Egyetem tájékoztatója a közszergatási alapvizsga követelményrendszeréről

A Közszerogatási Továbbképzési Kollégium a közszergatási alapvizsgáról és ügykezelői alapvizsgáról szóló 174/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdésben kapott felhatalmazása alapján 2019. március 15-től a közszergatási alapvizsga

követelményrendszerét

az alábbiakban állapítja meg.

1. modul: Alkotmányos és jogi alapismeretek

A modul célja, hogy a vizsgázó megismerje egyrészt az állam, az államhatalom és az államszervezet működésének alapvető fogalmait, a közhatalommal, illetve annak gyakorlásával kapcsolatos alkotmányos alapelveket, másrészt a közhatalmi berendezkedés elemeit, a társadalmi viszonyokat alapjaiban meghatározó szabályozás forrásait. A modul felkészíti a vizsgázókat az Alaptörvény alkalmazására.

1.1. Alkotmányos ismeretek

Az almodul célja, hogy a vizsgázó megismerje a jog és a jogrend fogalmát, a politikai rendszer és az állam fogalmi ismérveit, az állam és a népszuverenitás fogalmát, összetevőit. A vizsgázó legyen képes értelmezni az Alaptörvény fogalmát, ismerje annak rendeltetését, szabályozási tárgyköréit. A vizsgázó legyen meghatározni az alkotmányosság tartalmi követelményeit adó főbb alapelveket, legyen tisztában a népszuverenitás, a népképviselés, a hatalmi ágak megosztása, a jogegyenlőség, jogállamiság alapfogalmaival, valamint ismerje az emberi jogok rendszerét. Mindemelllett legyen ismerete a közvetlen és közvetett hatalomgyakorlás módozatairól és az olyan alapvető alkotmányos jogintézményekről, mint a választójog, a végrehajtó hatalom felelőssége a törvényhozás előtt, vagy a bírói függetlenség.

1.2. Államszervezet

A vizsgázó ismerje a magyar közhatalmi berendezkedést, képes legyen értelmezni az alkotmányos alapelvek megvalósulásának egyes vetületeit az államszervezetben, lássa át az államhatalmi ágak megosztásának és egyensúlyának megjelenését a magyar közhatalmi berendezkedésben, meg tudja határozni a közhatalmi szervek helyét az államhatalmi ágak rendszerében, és ismerje azok alkotmányos jogállását, egymáshoz való viszonyát.

A vizsgázó legyen tisztában a közhatalmi szervek főbb feladat- és hatáskörével, szervezeti felépítésével és alapvető működési elveivel, az azoknál főbb tisztséget betöltők szerepével, jogállásával.

1.3. Jogi szabályozás

A vizsgázó ismerje a jogforrástan alapfogalmait, a jogforrásokkal kapcsolatos legfőbb elveket a jogforrási hierarchia és a jogszabályok kötelező ereje, a jogszabályok érvényessége és hatályossága területein.

A vizsgázó hazánk jogforrási rendszerét illetően tudjon különbséget tenni a belső, nemzeti jogforrások, a közösségi jog forrásai, valamint a nemzetközi jog forrásai között. A vizsgázó ismerje az említett jogforrások alapvető hatásmechanizmusát a magyar jogrendszerben és igazodjon el a jogforrások egymáshoz való viszonyát rendező főbb elveket illetően, valamint ismerje az erre vonatkozó alaptörvényi rendelkezéseket.

2. modul: Közigazgatási alapismeretek

A modul céljaként a vizsgázó megismeri a magyar közigazgatás szervezetrendszerét alkotó közigazgatási szervek főbb ismérveit, a közigazgatásban foglalkoztatott személyekre vonatkozó jogi és hivatásetikai szabályokat, az egyes közigazgatási szervek által gyakorolt hatósági hatáskörök során követendő eljárás általános szabályait, továbbá az említett kérdéskörök egészét átfogó közigazgatási jog jellemzőit. A modul ismereteinek elsajátításával a vizsgázó megismeri a közigazgatás-fejlesztési stratégia célrendszerét és beavatkozási területeit.

2.1. A közigazgatás intézményrendszere és jogi alapfogalmai

Az almodul céljaként a vizsgázó megismeri a közigazgatás szervezetrendszerét, és annak két fő szerv-típusára, az államigazgatási szervekre és a helyi önkormányzatokra vonatkozó legfontosabb sajátosságokat. A vizsgázó megismeri a közigazgatás és az államigazgatás fogalmát, továbbá csoportosítani tudja a közigazgatásban működő szerveket. A vizsgázó képes lesz elhatárolni egymástól a központi igazgatás egyes szervtípusait, megismeri a kormány és a minisztériumok belső szerkezetét, tisztában lesz a helyi igazgatási szervek legfontosabb jellemzőivel, be tudja mutatni a fővárosi és megyei kormányhivatal, illetve a járási hivatalok szervezetét és főbb feladatait.

A vizsgázó elsajátítja a helyi önkormányzatok szervezeti felépítését és legfontosabb feladatait.

2.2. Közszolgálat

Az almodul keretében a vizsgázó elsajátítja a közigazgatás személyi állományára vonatkozó jogi szabályozás alapjait, különösen a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény legfontosabb rendelkezéseit, segítve a vizsgázót a jogállására vonatkozó szabályok megismerésében. A vizsgázó képes lesz elkülöníteni egymástól a közférában dolgozók egyes csoportjait (kormánytisztviselők, köztisztviselők).

A vizsgázó megismeri a közszolgálati személyügy megújításával kapcsolatos kormányzati törekvéseket; képes lesz elhatárolni a kormányzati szolgálati és közszolgálati jogviszonyt más munkavégzésre irányuló jogviszonytól (különösen a munkaviszonytól).

A vizsgázó a tananyag elsajátítása révén tisztában lesz a kormányzati szolgálati és közszolgálati jogviszony egyes elemeivel, saját jogaival, kötelezettségeivel különösen: alkalmazási feltételekkel, jogviszony létrejöttével, az összeférhetlenségi szabályokkal, a jogviszony módosításával és megszüntetésével, előmenetellel, munka- és pihenőidővel, díjazással, fegyelmi és anyagi felelősségével.

2.3. Közszolgálati hivatássetika

Az almodulban a vizsgázó elsajátítja a hivatás betöltéséhez szükséges alapvető etikai ismereteket és magatartási szabályokat, valamint ismeretet szerez azok be nem tartásának következményeiről.

Az almodulhoz tartozó alapfogalmak (etika, hivatássetika, korrupció, integritás), valamint a hazai normák és a nemzetközi (Európa Tanács és az Európai Unió) közigazgatási hivatásetikai ajánlásainak tartalmi elemeinek megismerése és vizsgálata által a vizsgázó elsajátítja a helyes hivatali magatartás és kultúra alapismereteit.

Az almodulban a vizsgázó megismeri az értékközpontú munkavégzés alapjait az etikai kódexek jelentőségét és tartalmi elemeit, továbbá sajátosságainak segítségével, megismeri a hivatássetika jogszabályi- szabályozási hátterét és annak nemzetközi vetületét, továbbá képes felismerni a korrupciós kockázatokat és jelenségeket. Az integritásszemlélet vizsgálata által a feddhetetlen hivatali magatartás elemeit, eszközeit és azok kezelésére vonatkozó alapismereteket sajátítja el.

2.4. Közigazgatási jogalkalmazás és hatósági eljárás

Az almodul célja, hogy a vizsgázó képes legyen értelmezni a jogalkalmazás fogalmát, annak jellegzetességeit és tisztában legyen annak jelentőségével. Cél továbbá, hogy a vizsgázó meg tudja különböztetni a közigazgatási és a bírói jogalkalmazást. Szerezzen átfogó ismereteket a közigazgatási jogalkalmazásról, annak jelentőségéről, az abban résztvevő szervek működéséről, egymáshoz való viszonyáról, megismerve ezáltal az államot megtestesítő közigazgatási szervezetrendszer közhatalmi funkcióját!

Az almodul célja továbbá, hogy a vizsgázó megismerje a közigazgatási hatósági eljárás fogalmát és rendszerezett áttekintést kapjon a közigazgatási hatósági eljárás menetéről, legfontosabb szabályairól. A vizsgázó így képessé válik a közigazgatási hatósági eljárás fogalmának, szakaszainak, valamint a közigazgatási hatósági jogviszony jellemzőinek bemutatására.

A vizsgázónak ismernie kell az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény legfontosabb szabályait: az alapvető rendelkezéseket, az elsőfokú eljárást, a jogorvoslati eljárásokat és a végrehajtási eljárást.

2.5. A közigazgatás-fejlesztési stratégiai keretei

Az almodul céljaként a vizsgázó megismeri a közigazgatás fejlesztésének indokait és irányait, valamint végrehajtásának feltételrendszerét. Ennek keretében a vizsgázó a közigazgatás-fejlesztés elmélete és gyakorlata tekintetében megismeri a közigazgatási változások természetét, módszereit, képes lesz a reform és az innováció elhatárolására. A vizsgázó képes lesz bemutatni a közigazgatási stratégiaalkotás főbb mozzanatait.

A vizsgázó áttekintő képet kap a 2010 óta tartó időszak két meghatározó – időben egymást követő, egymáshoz szervesen illeszkedő – stratégiai tervdokumentumáról, a Magyar Programról és a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégiáról.

A vizsgázó megismeri a Magyar Program fogalmi rendszerét, a stratégiai dokumentum szerkezetét, valamint Magyar Zoltán életművének főbb elemeit.

A vizsgázó képes definiálni a Magyar Program négy beavatkozási területét, valamint az egyes területek kiemelt jelentőségű fejlesztéseit, továbbá tisztában van a Magyar Program hazai és nemzetközi értékelésével.

A Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia vonatkozásában a vizsgázó megismeri a stratégia tervezési kereteit és alapelveit (időtáv, fókusz stb.). Tisztában kell lennie a stratégia helyzetértékelésének legfontosabb megállapításairól a SWOT elemzés logikai felosztása (erőségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) szerint.

A vizsgázó megismeri a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia jövőképét (szolgáltató állam), a stratégiai célokat és az alcélokat, valamint a 4 intézkedést (beavatkozási területet) és azok illeszkedését a célrendszer elemeihez.

Az egyes intézkedések vonatkozásában a vizsgázó képet kap azokról az alintézkedésekről, amelyekre az egyes beavatkozási területeken sor kerül. A vizsgázónak képesnek kell lennie arra, hogy az egyes akciókat a megfelelő intézkedéshez (a szolgáltató közigazgatás szervezési feltételeinek fejlesztése; a közigazgatás emberi erőforrás gazdálkodásának fejlesztése; a köszolgáltatások színvonalának javítása; digitális állam felépítése) rendelje.

3. modul: Európai Unió alapismeretek

A modul célja, hogy annak elsajátításával a vizsgázó képes legyen eligazodni az európai uniós intézmények rendszerében és ismerje meg az integrációs folyamat leglényegesebb alapvonala it, továbbá tudja pozícionálni Magyarországot, mint az Európai Unió tagját.

A vizsgázó ismerje meg az uniós jogi terminológiát, értse meg az Európai Unió jogrendjének sajátosságait és az uniós jogi aktusok, valamint a magyar jogrendszer egymáshoz való viszonyát.

3.1. Az Európai Unió fejlődése és intézményrendszere

A vizsgázó ismerje meg az európai integráció fejlődéstörténetének legkiemelkedőbb mozzanatait, amely képessé teszi arra, hogy átfogóan és a mindennapok részeként tekintszen az Európai Unióra. A vizsgázó szerezen ismereteket az EU intézményeiről, legfontosabb tanácsadó- és egyéb szerveiről, mindezek működéséről. Legyen tisztában a Tanács soros elnöki intézményével, valamint az uniós polgársággal együtt járó legfontosabb jogulságokkal.

3.2. Az Európai Unió jogrendszere

A vizsgázó ismerje a nemzeti és az uniós jogrendszer alapvető és lényeges különbségeit, illetve az azok közötti viszonyrendszert. A vizsgázó legyen képes definiálni a jogharmonizációs kötelezettséghez kapcsolódó legfontosabb fogalmakat és felvázolni a nemzeti szervek azzal kapcsolatos legfontosabb feladatait. A vizsgázó sajátítsa el, hogy melyek az elsődleges és másodlagos jogforrások, valamint legyen képes bemutatni azok fő jellemzőit.

4. modul: Gazdálkodási és pénzügyi alapismeretek

A modul célja, hogy a vizsgázó elsajátítsa az állam működéséhez kapcsolódó legalapvetőbb gazdasági, pénzügyi kérdéseket, megismerkedjen az állami bevételek és kiadások körével, az államháztartás felépítésével, szervezetével, valamint működésének szabályaival. A vizsgázó a modul elsajátításával megismeri a legfontosabb közgazdaságtani, pénzügyi alapfogalmakat, alapösszefüggéseket, továbbá alapvető ismeretekkel rendelkezik a költségvetési szervekről.

4.1. Pénzügyi alapismeretek

Az almodul bemutatja a legfontosabb közgazdasági alapfogalmakat (nemzetgazdaság, gazdasági folyamatok, a gazdasági teljesítmény mérése, adósság fogalma). Az almodul megismerteti az állam nemzetgazdaságban betöltött szerepét, a monetáris és a fiskális politika céljait, valamint eszközeit. A vizsgázó az almodul elsajátításával képes lesz bemutatni a monetáris politika cél- és eszközrendszerét és képes lesz felvázolni a pénzügyi közvetítőrendszer funkcióját, résztvevőit, működésének alapvető jellemzőit.

A vizsgázó tisztában lesz a Magyar Nemzeti Bank jogállásával, fő feladataival, a hitelintézetek alapvető jellemzőivel és a pénzügyi vállalkozások legfontosabb csoportjaival.

A vizsgázó képessé válik rendszerezni, és jellemezni a nemzetgazdasági szereplőket és ismeri a gazdasági teljesítményt jelző legfontosabb mutatószámokat.

A vizsgázó értelmezni tudja az állam nemzetgazdaságban betöltött szerepét, a gazdaságpolitika céljait, ismeri legfontosabb területeit, képes meghatározni a költségvetési politika cél- és eszközrendszerét, megismeri az államháztartási hiány, államadósság fogalmát.

4.2. Államháztartási és költségvetési gazdálkodási alapismeretek

Az almodul elsajátításával a vizsgázó képes lesz az államháztartás fogalmának meghatározására, fel tudja sorolni az államháztartás alrendszereit, képes bemutatni azok szereplőit, valamint az alrendszerek bevételeit és kiadásait.

A vizsgázó tisztában lesz a központi és helyi költségvetés elkészítésének szabályaival. A vizsgázó be tudja mutatni az állami vagyon elemeit, a tulajdonosi jogokat gyakorló szervezeteket és ezek legfontosabb feladatait. A vizsgázó megismeri a nemzeti vagyon és az önkormányzati vagyon fogalmát.

A vizsgázó definiálni tudja a költségvetési szerv fogalmát, megismeri a költségvetési szervek típusait, valamint a költségvetési szervekkel kapcsolatos szabályokat, és képes az államháztartási kontroll rendszerének bemutatására.

5. modul: Információbiztonság és adatvédelem

A modul tartalmán keresztül a vizsgázó megismeri az adatvédelem, az információs szabadság és az információbiztonság jogi kereteit és főbb fogalmait.

5.1. Adatvédelem

Az almodul célja, hogy a vizsgázó megismerje a személyes adatok védelmének és a közérdekű adatok nyilvánosságának jelentőségét, a jogi szabályozás alapfogalmait és az adatkezelés szabályait.

A vizsgázó megismeri a személyes adatok védelméhez való jog születését, tisztában lesz a hazai adatvédelem jogi kereteivel, ismeri a jogszerű adatkezelés jellemzőit.

5.2. Információs szabadság

Az almodul célja, hogy a vizsgázó megismerje az információs szabadság jogi kereteit és korlátait, definiálni tudja a közfeladatot ellátó személyek, valamint a magánszféra (gazdasági vállalkozások) adatai nyilvánosságának határait, fel tudja sorolni a főbb nyilvántartásokat.

5.3. Információbiztonság

A vizsgázó elsajátítja a minősített adatvédelem jogi alapjait, a minősített adatok fajtáit, a minősítési szinteket, a kármérték alapú minősítési rendszer lényegét és az alkalmazható érvényességi időket. A vizsgázó megismeri a minősített adatok védelmének személyi, fizikai, adminisztratív és elektronikus biztonsági feltételeit.

A vizsgázó tisztában lesz a minősített adatok büntetőjogi védelmével, az adatkezelési-és a rendszerengedély, valamint az iparbiztonsági ellenőrzés fogalmaival és a minősített adatok hatósági felügyeletének tartalmával.

6. modul: Közigazgatási szervezetek működése

A modul célja, hogy a vizsgázó átfogó ismereteket szerezzen a közigazgatási szervezetek működéséről, ehhez kapcsolódóan megismerkedjen a közigazgatási szervezetek legfontosabb belső jellemzőivel és a külső környezet tényezőivel, valamint értelmezni tudja a közigazgatás fejlesztését befolyásoló főbb trendeket. A modul elsajátításával a vizsgázó képes lesz értő módon használni a vezetéshez és a vezetői feladatokhoz kapcsolódó alapfogalmakat. A modul fontos célja továbbá, hogy összegezze a folyamatszemléletű működés főbb koncepcióit és jelentőségét a közigazgatás szervezeteiben, valamint átfogó képet nyújtson a folyamatok informatikai támogatásának lehetőségeiről, és az e-közigazgatás fontosabb jellemzőiről.

6.1. Közigazgatás szervezetelméleti megközelítésben

Az almodul célja, hogy a vizsgázó megismerje a szervezet fogalmát, valamint képes legyen értelmezni a bürokratikus szervezetek előnyeit és hátrányait. A vizsgázó az almodul elsajátításával megszerezni és jellemezni tudja a közigazgatási szervezetek szűkebb és tágabb környezetének legfontosabb tényezőit. A vizsgázó ismereteket szerez az Új Közfoglalti Menedzsment irányzat történetéről és fő céljairól, és képes lesz megnevezni legfontosabb módszereit, eszközeit és az irányzattal szemben megfogalmazott kritikai észrevételeket. A vizsgázó képes lesz megnevezni az európai közigazgatás-fejlesztési irányzatokat.

6.2. Vezetői feladatok a közigazgatásban

Az almodul célja, hogy a vizsgázó értő módon használja a vezetés alapfogalmait, valamint megszerezni és jellemezni tudja a vezetés főbb feladatait. Képes legyen meghatározni a stratégiaalkotás, szervezés, személyes vezetés és kontroll funkciók tartalmát, kitérve a közigazgatást jellemző sajátosságokra.

A vizsgázó stratégiaalkotás kapcsán képes lesz érvelni a stratégiaalkotás szükségessége mellett a közigazgatásban, valamint megismeri a stratégiaalkotás folyamatát, lehetséges szintjeit és időtávját.

A vizsgázó a szervezési feladatokhoz kapcsolódóan értő módon használja a munkamegosztás, hatáskörmegosztás, hierarchia, szolgálati út fogalmakat, valamint képes lesz rendszerezni és röviden jellemezni a koordinációs eszközöket.

A vizsgázó megismerkedik a személyes vezetés jelentőségével, ezen belül a motiváció fontosságával, és a szervezeti kommunikáció főbb csatornáival.

A vezetők kontroll funkciója kapcsán a vizsgázó képes legyen értelmezni és példákkal illusztrálni a szervezeti teljesítmény főbb építőelemeit, valamint felsorolni a teljesítménymérést lehetővé tevő legtipikusabb mutatószámokat, indikátorfajtákat, és a jó mutatószámok kialakításához szükséges fontosabb elvárásokat.

6.3. Közigazgatási szervezetek működési folyamatai

Az almodul célja, hogy a vizsgázó átfogó képpel rendelkezzen a közigazgatási szervezetek folyamatairól, illetve a folyamatorientált működés és irányítás alapjairól. Cél, hogy a vizsgázó értse és definiálni tudja a folyamat, a folyamatszervezés és az értéklánc fogalmakat.

A vizsgázó legyen képes felsorolni egy közigazgatási szervezet fő folyamatait, példákkal illusztrálni az irányítási, az alap, a támogató és a szervezeteken átívelő fő folyamatokat.

A vizsgázó sajátítsa el a közigazgatási szervezetek alapfolyamatainál alkalmazható legfontosabb csoportosítási, kategorizálási lehetőségeket, érti a front office / back office megkülönböztetést, valamint az élethelyzet alapú megközelítés lényegét.

A vizsgázó ismerje a folyamathierarchia fogalmát.—Elvárás, hogy a vizsgázó a tananyag révén tekintse át, ismerje meg a folyamatok ábrázolásának, leképezésének néhány gyakorlati formáját.

A vizsgázó legyen képes bemutatni az e-közigazgatás fejlődésének, a folyamatok elektronizálásának fő szakaszait és formáit, valamint az ezektől várható előnyöket.

A tananyag rövid áttekintést ad a közigazgatási folyamatok újrászervezése kapcsán releváns hazai fejlesztési prioritásokról, módszertani irányokról.

7. modul: Nemzetpolitika

A vizsgázó rendelkezzen átfogó ismeretekkel a külhoni magyarságot érintő kihívásokról, nemzetpolitika alaptörvényi kereteiről, a nemzetpolitika cselekvési területeiről, a magyar-magyar kapcsolattartás szervezetrendszeréről.

7.1. A nemzetpolitikai elvi keretei

A vizsgázó szerezzon ismereteket a nemzetpolitika Alaptörvényben rögzített elvi kereteiről, valamint ismerje meg a nemzeti összetartozás melletti tanúságtételről szóló 2010. évi XLV. törvény célját.

7.2. A nemzetpolitika cselekvési területei

A vizsgázó ismerje meg azokat a feltételeket, amelyek segítik a nemzetpolitika stratégiai és szakpolitikai céljainak elérését. A vizsgázó tudja értelmezni a nemzetpolitikát támogató szellemi, külpolitikai és gazdasági viszonyrendszert, legyen tisztában azokkal a támogatási lehetőségekkel, amelyekkel a külhoni magyar közösségek oktatási-kulturális feladataikat biztosítja, ismerje a határon túlra irányuló támogatások koordinálását végző szervezetet. A vizsgázó legyen képes bemutatni az egyszerűsített honosítási eljárás jogintézményét.

7.3. A magyar-magyar kapcsolattartás fórumai

A vizsgázó ismerje a nemzetpolitikát alakító legfontosabb szervezetek feladatrendszerét, képes legyen ezek bemutatására. A vizsgázó tudjon különbséget tenni az Országgyűlés által működtetett nemzetpolitikát alakító bizottságok és a magyarországi és külföldi magyar párbeszéd intézményes, konzultatív fórumai között.